

# Nehéz helyzetben Mindenki közlekedik

## Miért került mélypontra a Szegedi Bördíszműves Ktsz?

Még néhány évvel ezelőtt a Szegedi Bördíszműves Ktsz sokféle tászkája jó formájáról, kedvező áráról volt nevezetes. Aztán szűrkülni kezdett a választék, s ma már a vevő kétszer is megfontolja, hogy megvásárolja-e őket? Régi igazság, a dal elárulja az énekest, csakúgy, mint valamilyen termék, a készítőjét. A Szegedi Bördíszműves Ktsz termékei bizonyították arról a helyzetről, ami az üzemben, az irodában — egyáltalán a ktsz életében — uralkodik.

A városi és járási népi ellenőrzési bizottság jelentése és saját tapasztalataink alapján nézzük meg az ügyet közelebbről.

Szalma József elnök maga jelentette ki egy tavaszi vezetőségi ülésen: „Ha nem vettünk volna fel hitelt, fizetéseket letünk volna, fel kellene számolni a szövetkezetet. Ha nem gondoskodunk arról, hogy stabil legyen a szövetkezet, akkor gondjaink lesznek. Nincs munkafegyelmem...” Másfelől az éppen sörös műszaki vezető állapította meg a vezetőségi beszámolóban: „Egyetlen a természet — de túlórák vannak. Magas a minőségi reklamációk száma — üres órákat fizetünk, szerveztlenség uralkodik a termelésben, az értékesítésben, anyagrendelésben.”

A további tények. Például az, hogy a szövetkezet a gyenge munka, szervezés miatt csak nagy nehézségek

kel tudja fizetni a béreket. Igaz, eddig még sikerült ügyeskedéssel elkerülni (a szállítatókkal szembeni kötelezettségeljesítést vizszozatartja, gyűjti a beérkezett pénzeszegeket), hogy üres kézzel menjenek haza a munkások. De amit ők kapnak, azzal aligha lehetnek elégedettek: a népi ellenőrök megállapították, hogy a normában, természetben dolgozók átlagkeresete mindössze 21 ezer 610 forint — az adminisztratív létszámé 30 ezer 524 forint. Amennyiben hinni lehet a kimutatásnak, a kisegítőként alkalmazott két gépkocsivezető átlagkeresete (jövendő) eléri az évi 49 ezer 500 forintot.

S ez még nem minden. A Mindszenten alkalmazott részleg kétkezi munkásai átlagosan csupán 900—1000 forintot keresnek!

Ha ehhez hozzávesszük, hogy a szövetkezet rendszeresen túllépi anyagnormáját és súlyos százezreket köt le fölszaporodott, indokolatlan készlete — megítélhetjük, miért tapasztalható feszültség dolgozói között, miért borzolja a vezetők magartását a személyi ellentét.

Magam is jártam a szövetkezet elhanyagolt, legelmebb szociális körülményeit is nélkülöző munkahelyein. A Londoni körüli részlegben Hucs Jenőné szakmunkás, a felügyelő bizottság tagja elmondta, hogy a bajok forrásairól, a valódi helyzetről a dolgozók szinte

semmit nem tudnak, mert erről a szövetkezet vezetői nem tájékoztatják kellően őket. Ő maga is csak akkor tudott meg egyet s mást a „belügyekről”, amikor a felügyelő bizottság tagja lett.

De miért süllyedt ilyen mélypontra a Szegedi Bördíszműves Ktsz? Az okok ma már könnyen láthatók. A szövetkezet vezetősége, első sorban az elnök megelégedett a kijelentésekkel, a határozatokkal. Ő mindig „megmondta előre”, hogy baj lesz, mit kell javítani — de az intézkedés valahogy mindig elmaradt. A szövetkezet többi vezetője is inkább saját érdekével törődött, mint a gazdasági tennivalókkal. A modellörök „szerencsésen” leszavazták azt, hogy iparművészt vegyen fel a ktsz; jogász, belső ellenőr szintén nincs a bördíszműveseknél. Az ok: marad számukra a magas személyi fizetés...

Aligha szükséges tovább sorolni a tényeket, hisz a népi ellenőrzési bizottság jelentését hamarosan a szövetkezet közgyűlése is megismerheti, a részleteket elmeszheti. A feladat inkább az, hogy a helyzet ismeretében mielőbb megtalálja a kiutat és a régebben igen jól dolgozó szövetkezet. Szomorú leírni, de igaz: ebben a szövetkezetben az utóbbi években mellőzték a munkások tájékoztatását, véleményüket, akaratukat. Most viszont rájuk vár az a feladat, hogy rendbe tegyék saját szénájukat, amit helyettük és „hátuk mögött” vezetőik eléggé nagyvonalúan széjjel-szórtak.

Matkó István

## Zenei terápia

Lengyelországban a wroclaw-i állami zeneművészeti főiskolán a zeneelméleti és zeneszerzői tanszakon zenei terápiairól részletesen alapítottak. A részleg dolgozói orvostanhallgatókkal együttműködve kidolgozzák azokat a módszereket, amelyek segítségével gyógyítani lehet az idegbántalmakban szenvedőket.

## Pásztor Ferenc:

# Véletlenül katoná

28.

Zsanó például soha nem mondta meg magában sem, hogy ő egy nyersanyag. Az első szolgálati napon csupán azt érezte, hogy anyagának kilencvenkilenc százaléka remeg, mint a kocsonya, és úgy szorítja a puskát nyakát, mint a cigány a lopott libát. Dehogy bonyolódott volna az ő felől, mindentől ijedős észjárásával olyan vitába, amely során valaminek is okát kereste volna. Fújta régi jelszavát: „Katoná vagyok, nem vitatkozom!” Ez a jelszó pedig talán aktuális is volt azon az első éjszakán, amikor Zsanó Tot — azaz Tóth János határőr járőrszolgálatba indult.

Milyen is tulajdonképpen a határ? Amikor fényképet lehet róla készíteni, nincs benne semmi ijesztő vagy nyomasztó. A fényképen, maketten, rajzon ugyancsak békés földdarab, egy képzeletbeli vonal, amely a föld felszínén, a föld felett, a levegőben és a föld alatt a mélyben is elválaszt egymástól két országot. Elméletben ez egyszerű.

Milyen a hangulata, légköre? Azt sem kell pontokba szedni, leírni sem lehet egészen precízen. Azt csak érezni, tapasztalni, átélteni lehet. A zöldfüllű azt hiszi, hogy éjjel minden bokorban megbúvik valaki. Egy furcsa alakú fát, vagy bokrot gyorsan kinevez emberré, sőt ellenségévé, és képes szitává löni még a semmit is. Még nem tudja osztályozni a szél titkos neszeit, zajait sem. Az első napon nem képes meghatározni, hogy milyenek az emberi lépések zajai, s milyenek az erdő játéka hangjai. Amíg edzett, gyakorlott fu-

telenekeket leszámítva, mindenki közlekedik.

Az igazság akkor is igazság marad, ha unalomig ismételtetik. Esztendőnkön át mondogattuk, hogy a gépjármű-forgalom rohamos növekedése egyúttal nem jelentheti törvényszerűen a balesetek számának emelkedését. Bár a „nagyobb forgalom — fokozott veszély” tétele kétségtelenül igaz, a közlekedési baleseteket mégsem szabad sorscsapásnak tekinteni, olyan átoknak, amely ellen nincs védekezés. Hiszen az utakon előforduló bajokat — sőt: tragédiákat — az esetek döntő többségében figyelmen kívül hagyva felelősek emberek okozzák. Hogy tudatlanságból, szórakozottságból vagy szándékosan virtuóból származik-e egy-egy baleset, a végeredményt tekintve egyre megy. A kegyetlenül rideg statisztika nem tesz különbséget: a legutóbbi tizenkét esztendőben egy nagyközösség lakossága lelte halálát. Magyarország közútjain. Százegres nagyságrendű a súlyos sérültek száma.

Közgazdászok, pszichológusok, közlekedési szakemberek öt-hat évvel ezelőtt — egymástól függetlenül, és szinte egyszerre — különös veszély jeleit vélték felfedezni: a robbanásszerű motorizációs fejlődés rendkívül egyenlőtlen! Vagyis a három alapvető összetevőből — a jármű, az útpálya és a közlekedő ember együtteséből — csak az első fejlődik megfelelő ütemben. Tehát a közúthálózat és az úgynevezett közlekedési kultúra, képtelen követni a járművek technikai színvonalának növekedését, és számuk szaporodását.

A világosan érzékelhető feszültség, sajnos, nem is maradt következmények nélkül. 1968-tól 1971-ig évi 10—12 százalékkal növekedett a közúti balesetek száma, mígnem 1972-ben a rendőrség tette meg az első, erélyes lépést a közlekedési feyelem megszüntetéséért. Ennek eredményét jól ismeri a közvélemény. Am kezdetől fogva nyilvánvaló volt, csupán adminisztratív eszközökkel lehetetlen elérni a kívánt célt. Képtelenség valamennyi közlekedő mellé egy rendőrt állítani, hiszen a csecsemőket és a járókép-

telenekeket leszámítva, mindenki közlekedik.

A legszélesebb társadalmi összefogásra van tehát szükség. Erre számított kormányzatunk is, amikor határozatot hozott a közlekedésbiztonság fokozására. Kijelentette: országos testületet kell létrehozni, amely meghatározza a jövő legfontosabb tennivalóit, és meg kell teremteni a testület országos hálózatát, a közlekedési nevelés-felvilágosítás vidéki szervezeteit. Köztudomású, hogy az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács, amelynek munkájában hatvan szerv — különböző minisztériumok, főhatóságok, tömegszervezetek, intézmények — képviselői vesznek részt, az elmúlt pénteken tartotta alakuló ülését. Sokan talán úgy gondolják, nem várható nagy változás, hiszen még a régi rövidítés — OKBT (Országos Közúti Balesetelhárítási Tanács) — is megmaradt. Pedig, hogy nem egyszerű névtáblacseréről van szó, arra hamarosan mindenki rádöbbenhet. Ennek az új testületnek ugyanis a feladatok mellé — és azokhoz mérten — lehetőségeket is nyújtott a kormány.

Atgondolt, alapos program birtokában lát most munkához a közlekedésbiztonság megszüntetésére hivatott országos testület. Célja nyilvánvaló, de korántsem egyszerű: az óvodás gyermektől az aggyastyánig minden emberrel meg kell találni a

kapcsolatot; az érzelmekre és az értelemre hatva, lakadatulán fáradoznia kell a helyes közlekedési magartás érvényesüléséért. Kis túlzással azt mondhatnánk, hogy országot kell megmegtartani a fegyelmezett és kulturált közlekedésre. Vagyis, hogy természetessé válják autósok és gyalogosok számára az olyan közlekedési kultúra, amely valamennyiünk biztonsága szempontjából nélkülözhetetlen a motorizáció mai színvonalán.

Meggyőződéssel valljuk, hogy ez lehetséges. Nem csupán jó néhány ország példája igazolja reménykedésünk jogosságát, hanem azok az eredmények is, amelyek eddig elértünk. Egyeséges koncepció, igazán jól összehangolt országos méretű intézkedések nélkül is javuló tendenciát mutat a közlekedési feyelem. Hogyne gyorsulna hát ez a folyamat mostantól, amikor a tudós, a műszaki szakember, a pedagógus, a rendőr és a propagandista együtt, azonos elképzelések alapján összesíti tudását, energiáját. Ebben az összefogásban kell lenni annyi erőnek, hogy ne csak utat találjon a társadalom minden rétegéhez, hanem újabb segítőerőket is toborozzon a biztonságos közlekedés ügyének. Hiszen ez olyan társadalmi ügy, amelynek megoldásához az egész társadalmat mozgósítani kell.

M. I.

## Segít a vitaminbizottság Meghatározó eljárások

A Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egyesületben csaknem négy éve működik a vitaminbizottság. Céljuk, hogy minél szélesebb körben elterjessék az élelmiszeriparban és a konzerviparban szükséges vitaminmeghatározási eljárásokat. Az éretrendükben fontos helyet elfoglaló konzerveknek lehetőleg minél nagyobb mértékben kell vitaminokat tartalmazniuk.

A konzerválás, a tartóssítás alatt nem csökkenhet a vitamin mennyisége. Különösen fontos ez a gyermekételek, a közkezdelt bébi-konzervek esetében. A vitaminbizottság segítségét most már a konzervgyárak is mind jobban felhasználják, folyamatosan vizsgálják a náluk készült termékek vitamintartalmát.

## Szeged a hazai lapokban

1973/42

PUZIKOVÁ, Anna; Karol Izakovic v Szegede. Ludové Noviny, szept. 27. [Illusztrált.]

[MARÓTI Zsuzsa] M. Zs.: Néhány év múlva Győrben rendezik. — Főiskolai sportnapok Szegeden. Kisalföld, okt. 9.

Egy milliárd-százmillió forintos beruházás. — Ma adják át üzemelésre a hűsítőüzemet Szegeden. — Következő lépés: a korszerű vágóvonal. Dunántúli Napló, okt. 10.

KOVÁCS Ildikó: Egy milliárd forintot fordítottak az idén huszárpari beruházásokra. — Mától dolgozik a szegedi új húszüzem. — Klimatizált munkatermek. — Gépesített anyagmozgatás. Népszava, okt. 10.

Diszidoktorrá avatták Szent-Györgyi Albertet. Békés megyei Népiújság, Dunántúli Napló, Kelet-Magyarország, Szolnok megyei Néplap, Tolna megyei Népiújság, okt. 13.

New research centre at Szeged. Daily News, okt. 13. [A biológiai kutató központról. Fényképpel.]

(erdős): Szent-Györgyi Albert köszöntője. — Új biológiai kutatóintézet. Déli Hírlap (Miskolc), okt. 13. [Fényképpel.]

KOZÁK Mihály: Bemutatjuk Csapó Gabort. Fejér megyei Hírlap, okt. 13. [A SZEOL válogatott. vizilabdázójáról.]

KORÁNYI Tamás: Unnépség Szegeden. — Diszidoktorrá avatták Szent-Györgyi Albertet. Magyar Hírlap, okt. 13.

A Szegedi Biológiai Központ. — SOLYMOSI Ferenc—KONDOROSI Adám: Kutatások a kilencemeletes laboratóriumban. Magyar Hírlap, okt. 13.

[NAGY István] N. I.: A Szegedi Orvostudományi Egyetem diszidoktorává fogadta Szent-Györgyi Albertet. Magyar Nemzet, okt. 13.

BÓCS Ferenc: Birkózótájak. — Kalandozás az állóvizek partján. Népszava, okt. 13. [Szeged birkózósportjáról is. Fényképpel.] A Szegedi Orvostudományi Egyetem diszidoktorává avatták Szent-Györgyi Albertet. Népszabadság, okt. 13.

[PUNKOSZI Árpád] P. A.: A kíváncsi ember. Népszabadság, okt. 13. [Szent-Györgyi Albertéről.]

K. Gy.: A Szegedi Orvostudományi Egyetem diszidoktorává avatták Szent-Györgyi Albertet. Népszava, okt. 13.

Szent-Györgyi Albert átvesszi a diszidoktori oklevelet... Dunántúli Napló, okt. 14. [Fénykép.]

SIKLOS János: Szeged. — Milyen város a város? Népszava, okt. 14. [Fényképpel.]

Szent-Györgyi Albert köszöntése. Hétfői Hírek, okt. 15. [Szegeden. Fényképpel.]

(Folytatjuk.)